

автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Луганськ. 2012. 20 с.

4. Янковська І.М. Мистецька освіта і естетичне виховання як складові художньої культури суб'єктів освіти. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2017. №4. С. 350-359.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ

Любчак Людмила, кандидатка педагогічних наук, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Богачук Єлизавета, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Педагогічна дійсність минулого і сьогодення характеризується досить різноманітними поглядами на організацію і зміст навчання молодших школярів. Початок двадцять першого століття відзначається активним освітнім пошуком світових масштабів, який зумовив розквіт двох традиційних напрямків удосконалення системи освіти – відбір змісту і створення технологій його засвоєння. Пропоновані науковцями технології навчання носять особистісно орієнтований характер, щоб підтримувати і розвивати природні якості кожної дитини, її здоров'я та індивідуальні здібності, допомагати в становленні її суб'єктивності, соціальності, культурної ідентифікації, творчої самореалізації особистості.

Перехід початкової школи на нову структуру і зміст навчання поставив перед учителем низку досить складних проблем, серед них чи не найголовніша – яким чином побудувати процес навчання, щоб найповніше задовольнити потреби кожного учня. Особливі труднощі виникають у вчителів інклюзивних класів, оскільки діти з особливими освітніми потребами вимагають не тільки

певної організації кожного уроку, а й багатшого його дидактичного забезпечення, різноманітних педагогічних методів та наочних засобів.

У статті 3 Закону України «Про освіту» вказується на те, що держава має «створити умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також забезпечує виявлення та усунення факторів, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері освіти» [3].

Перед учителем початкової школи постає важливе завдання – створення безпечного розвивального середовища, в якому всі учні відчуватимуть себе повноправними учасниками освітнього процесу, набуватимуть навичок партнерської взаємодії, розвиватимуть гнучкі навички з метою подальшої успішної соціалізації. З позицій ряду науковців саме інтерактивні методи передбачають здатність до взаємодії, «активну участь того, хто навчається, є учасником навчального процесу, активного говорить, моделює ситуацію, управляє, діє» [2]. Застосування педагогом інтерактивних методів дозволяє моделювати знайомі учням життєві ситуації, заохочувати їх до розвивальних ігор, навчатися на основі спільного розв'язання проблем [9].

Інтерактивні методи навчання у початковій школі розглядаються як способи педагогічної взаємодії, спрямовані на активізацію навчальної діяльності учнів, розвиток їхньої самостійності, креативності та партнерського спілкування з іншими учасниками освітнього процесу. Зокрема, О. Пометун наголошує, що інтерактивне навчання передбачає включення учнів у такі види діяльності, в яких вони виступають активними суб'єктами пізнання, самостійно конструюють знання та набувають досвіду співпраці, а не залишаються пасивними слухачами [6].

Розкриваючи практичний аспект інтерактивного навчання, О. Пометун та Л. Пироженко зазначають, що його реалізація відбувається через групову й парну роботу, дискусії, проєктну діяльність, рольові ігри та інші форми колективної взаємодії. На думку дослідниць, такі методи сприяють розвитку комунікативних умінь, соціальних компетентностей і навичок співпраці, створюючи навчальне

середовище, у якому кожен учень має можливість бути почутим і активно залученим до освітнього процесу [7].

Проблему активізації навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів у контексті інтерактивного навчання ґрунтовно досліджує Л. Кондрашова, яка підкреслює, що використання інтерактивних методів дає змогу адаптувати навчальний матеріал до індивідуальних можливостей учнів, підтримувати їхню увагу та пізнавальний інтерес, а також формувати відчуття успіху й досягнення. За твердженням авторки, саме такі умови сприяють розвитку самостійного мислення, ініціативності та вміння приймати рішення у навчальній діяльності [4].

Особливе значення інтерактивні методи мають в умовах інклюзивного освітнього середовища. Г. Слосанська зазначає, що інтерактивні технології забезпечують активну участь усіх учнів, створюють умови для диференціації навчальних завдань відповідно до індивідуальних потреб дітей та сприяють формуванню партнерських відносин між учнями з різними освітніми можливостями. На думку дослідниці, саме інтерактивні методи роботи допомагають вибудувати підтримувальне освітнє середовище, необхідне для успішної інклюзії та розвитку соціальних і пізнавальних компетентностей молодших школярів [8].

Водночас інтерактивні методи навчання повністю узгоджуються з вимогами компетентнісного підходу, задекларованого в концепції Нової української школи. Н. Бібік підкреслює, що компетентнісно орієнтоване навчання має бути спрямоване не лише на засвоєння знань, а й на формування в учнів умінь діяти, мислити критично, працювати в команді та брати відповідальність за результати власної діяльності, чого ефективно досягають саме інтерактивні методи навчання [1].

Ефективність інтерактивних методів, зокрема кооперативного навчання, підтверджується також зарубіжними дослідженнями. D. Johnson та R. Johnson у своїх працях доводять, що кооперативне навчання у групах із позитивною взаємозалежністю значно перевершує індивідуальне та конкурентне навчання за

показниками академічних досягнень, рівнем навчальної мотивації та розвитком соціальних навичок учнів. Дослідники встановили, що учні, які працюють у структурованих групах, демонструють глибше розуміння навчального матеріалу, кращу взаємодію з однолітками та більш позитивне ставлення до навчання, що свідчить про високу педагогічну ефективність інтерактивних форм організації навчальної діяльності [10].

Отже, інтерактивні методи – це підходи, які передбачають активну взаємодію всіх учасників освітнього процесу, спільне обговорення, обмін досвідом та прийняття рішень. Залучення учнів в умови інклюзивного класу до дискусій, парної і групової роботи, рольових та навчальних ігор, участі в різних видах проєктів сприятимуть формуванню критичного мислення, комунікативних навичок і самостійності учнів.

Список використаних джерел:

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід у початковій освіті: теорія і практика. Київ : Педагогічна думка, 2010. 220 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології на уроках читання. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
3. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Дата звернення 23.12.2025)
4. Кондрашова Л. В. Активізація навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів. Київ : Педагогічна думка, 2011. 164 с.
5. Любчак Л.В., Кривошея Т.М. Використання інтерактивних технологій навчання у фаховій підготовці майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу. *«Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи»*: зб. Матеріалів XIV Міжнарод. наук. практи. інтернет-конф., 7 листопада 2017 р. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 14. С.93-99/
6. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.
7. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2006. 192 с.

8. Слезанська Г. Інклюзивна освіта в початковій школі: теорія і практика. Тернопіль : Вектор, 2021. 156 с.

9. Iryna Lapshyna, Lyudmila Lyubchak. Using the Technology of Collective Game Communication in the Process of Forming the Diamonological Competency of Primary School Pupils. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II. School Pedagogy. Preschool Pedagogy.* May 24th -25th, 2019. Rezekne, Rezekne Academy of Technologies. 2019. P. 267-279.

10. Johnson D. W., Johnson R. T. Cooperative Learning. *Educational Psychology Review.* 2018.

**РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТНІЙ
АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ-БІЖЕНЦІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО
ВІКУ (НА ПРИКЛАДІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ м. САКРАМЕНТО, США)**

Любчак Людмила, кандидатка педагогічних наук, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Голуб Олена, помічник вчителя підготовчих класів

COA Elementary School (м. Сакраменто, США)

Голуб Павло, учитель фізичної культури

COA Elementary School, (м. Сакраменто, США)

Вимушене переселення українських сімей, спричинене повномасштабною війною, призвело до того, що багато дітей опинилися в нових освітніх системах за кордоном, часто в умовах емоційного стресу та недостатньої підготовки. Для дітей молодшого шкільного віку школа є не лише місцем навчання, а й простором формування щоденних рутин, соціальних зв'язків та відчуття безпеки. Коли це середовище різко змінюється, процес адаптації стає складним і нерівномірним, а не простим переходом.